

STORTINGET

Innst. 270 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:273 S (2025–2026)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Grunde Almeland om å sikre fullføring og kvalitet i videregående opplæring

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge frem en finansieringsplan for sikring av fullføringsreformens intensjon om å få flest mulig elever gjennom et utdanningsløp som kvalifiserer for videre studier eller arbeidsliv.
2. Stortinget ber regjeringen avklare hvordan gruppen som ikke er aktuelle for generell studiekompetanse, fagbrev eller lære kandidatordning, kan sikres et helhetlig opplæringsløp, der det legges til rette for et samarbeid mellom kommune og fylkeskommune som er formålstjenlig utfra elevens beste.
3. Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag til hvordan videregående opplæring kan bli mer modulbasert for alle, slik at elever får anledning til å konsentrere seg om færre fag om gangen og få en mer fleksibel vei til fullført videregående opplæring.
4. Stortinget ber regjeringen bidra til at alle skoler har tilgang på låste nettlesere i undervisning så vel som i vurderingssituasjoner.
5. Stortinget ber regjeringen gi lærere rett til og reell

tilgang på etter- og videreutdanning, gitt oppfylling av aktuelle kriterier.

6. Stortinget ber regjeringen sikre framgang og prioritering av arbeidet med fag- og timefordelingen mellom fellesfag og programfag, med den hensikt å gi elevene økt mulighet for fordypning, sterkere motivasjon for læring og bedre forutsetninger som student eller lærling.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun har uttalt seg om forslaget i brev av 17. april 2026. Uttalelsen følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. De skriftlige innspillene og sakens øvrige dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Julia Eikeland, Vebjørn Gorseth og Sander Delp Horn, fra Fremskrittspartiet, Line Marlene Haugen, Lill Harriet Sandaune, Joakim Myklebost Tangen og Simen Velle, fra Høyre, Monica Molvær og Ola Svenneby, fra Sosialistisk Venstreparti, Sunniva Holmås Eidsvoll, fra Senterpartiet, Erling Sande, fra Rødt, Hege Bae Nyholt, fra Kris-

telig Folkeparti, Joel Ystebø, og fra Venstre, fungerende leder Guri Melby, viser til representantforslaget.

Komiteen deler forslagsstillernes bekymring om utenforskap. Det er viktig for både elevene og samfunnet at det tilbys ulike former for videregående skoletilbud som kan gi flere elever utdanningsveier som er tilpasset både elevenes evner og samfunnets behov.

Komiteen vil peke på at det er viktig med tilstrekkelig finansiering av utdanningstilbudene, og at riktig dimensjonering av tilbudene må være et sentralt mål når skoletilbudene planlegges.

Komiteen vil videre påpeke at utdanningssektoren står overfor nye utfordringer, der KI og bruken av dette er blant de mest sentrale. Komiteen vil understreke behovet for tydelige og praktiske regler på området.

Komiteen vil videre understreke viktigheten av både gode og forutsigbare rammevilkår og tydelige regelverk for skolen. Norge har høyt kompetente og dyktige lærere, og det er viktig at disse får tillit til å utforme en best mulig skolehverdag for elevene. Gode muligheter for kompetanseutvikling for lærere er en viktig faktor i arbeidet med å styrke skolen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil understreke viktigheten av at flere fullfører videregående opplæring. Utdanning er en nøkkel til arbeid og tilhørighet. Når ungdommer ikke fullfører videregående skole, er det en utfordring for hele samfunnet. Mer fleksibilitet gjennom opplæringsløpet, spesielt for de som har utfordringer og trenger tilpassing i undervisningsopplegget for å fullføre, er nødvendig.

Flertallet vil samtidig understreke at læreren har en helt sentral rolle for elevens læring og gjennomføring. Gode ordninger for etter- og videreutdanning vil bidra til at flere lærere har den rette faglige kompetansen de trenger for å møte en stadig mer sammensatt elevgruppe. Flertallet mener derfor tilgangen til etter- og videreutdanning må styrkes, ikke svekkes.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt viser til representantforslaget og statsrådets uttalelse. Disse medlemmer deler ambisjonen om at flere skal fullføre videregående opplæring, og understreker at utviklingen de siste årene har vært positiv, med økende fullføringsgrad.

Disse medlemmer vil fremheve at det allerede er iverksatt en rekke tiltak for å styrke fullføring og kvalitet i videregående opplæring, blant annet gjennom fullføringsreformen, nye rettigheter i opplæringsloven og økt fleksibilitet i opplæringsløpene. Disse med-

lemmer mener det er viktig å gi reformene tid til å virke, samtidig som utviklingen følges tett.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at fullføringsreformen fra 2021 sikret alle rett til å fullføre videregående utdanning med enten studie- eller yrkeskompetanse, og at dette var et viktig grep for å redusere utenforskap. Dette medlem registrerer samtidig at iverksettingen av fullføringsretten ikke har vært knirkefri, og at flere fylkeskommuner har vist til at den nye rettigheten er krevende å gjennomføre innenfor eksisterende økonomiske rammer.

Finansiering av fullføringsreformen

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at når det gjelder finansiering av fullføringsreformen, er det bevilget betydelige midler til fylkeskommunene, og at finansieringen nå er innlemmet i rammetilskuddet. Disse medlemmer mener dette gir fylkeskommunene nødvendig handlingsrom til å tilpasse tilbudet til lokale behov, samtidig som det er nødvendig å følge tett med på om fylkeskommunene i årene som kommer har tilstrekkelige økonomiske rammer.

Komiteens medlem fra Venstre mener komiteens skriftlige høring til forslaget bekrefter at finansieringen av reformen ikke er tilstrekkelig avklart. Utdanningsforbundet uttaler at «nasjonale reformer og satsinger må følges opp med tilstrekkelig og langsiktig finansiering, og at dette ikke har blitt godt nok ivaretatt i iverksettingen av fullføringsretten». Skolelederforbundet understreker tilsvarende at finansieringen må være forutsigbar, og at det «uten dette blir det vanskelig å gi et tilbud som faktisk treffer elevenes behov». Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) peker på at «dagens rammer legger til rette for økt fleksibilitet i opplæringsløpene», men at det «i for liten grad har fulgt med nødvendige ressurser og kompetanse til å sikre reell tilpasset opplæring i videregående skole».

Dette medlemmer merker seg at dette etterlater fylkeskommunene i en situasjon der rettigheten er styrket på papiret, men hvor den økonomiske bæreevnen til faktisk å innfri rettigheten er usikker. Dette medlemmer mener konsekvensen er at retten til fullføring praktiseres ulikt mellom fylkeskommunene, og at den i enkelte tilfeller risikerer å bli en formell snarere enn en reell rettighet.

Dette medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en finansieringsplan for sikring av fullføringsreformens intensjon om å få flest mulig elever gjennom et utdanningsløp som kvalifiserer for videre studier eller arbeidsliv.»

Helhetlig opplæringsløp for alle

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt er opptatt av at alle elever skal møte et opplæringstilbud som er tilpasset deres forutsetninger og behov, og at gruppen elever med store tilretteleggingsbehov særlig må ivaretas. Disse medlemmer vil særlig understreke betydningen av et godt samarbeid mellom forvaltningsnivåene og vil særlig trekke frem arbeidsgruppen bestående av departementet, KS og fylkeskommunene om nettopp dette temaet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at fullføringsreformen skal bidra til at flere unge fullfører videregående opplæring, men vil peke på at det fortsatt er en gruppe elever som verken er aktuelle for generell studiekompetanse, fagbrev eller lærekandidatordning.

Flertallet mener det er avgjørende at disse elevene får et alternativt tilbud basert på egne forutsetninger og muligheter for å fullføre opplæringen. Dialog med kommuner og fylkeskommuner er nødvendig for å utvikle løsninger som sikrer oppfølging, mestring og videre kvalifisering, framfor passivitet og utenforskap.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med kommuner og fylkeskommuner for å vurdere løsninger for hvordan man best kan følge opp de elevene som ikke er aktuelle for generell studiekompetanse, fagbrev eller lærekandidatordningen. I den forbindelse må Stortinget få forelagt en helhetlig kostnadsberegning av tiltakene innenfor fullføringsreformen.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt merker seg tilbakemeldinger om at det har vært merutgifter knyttet til fullføringsreformen som ikke har blitt finansiert fullt ut av staten. Det er ikke akseptabelt at slike merutgifter går utover økonomien til landets fylkeskommuner. Stortinget må derfor få forelagt en helhetlig kostnadsberegning av de nye rettighetene som utløses, og reformen må fullfinansieres.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at innføringen av fullføringsretten har skapt uklarhet for elever som ikke er aktuelle for studiekompetanse, fagbrev eller lærekandidatordning. Dette gjelder en mindre, men sårbar gruppe elever, hvor mange har omfattende tilretteleggingsbehov, og hvor ansvaret for et helhetlig opplæringsløp i praksis kan falle mellom kommune og fylkeskommune.

Dette medlem registrerer at høringen tegner et alvorlig bilde av dagens praksis. Norges Handikapforbund viser til at elever i tilrettelagte løp får avslag på søknad om fjerde eller femte opplæringsår, «til tross for at fullføringsretten etter opplæringsloven ikke er tidsbegrenset», og at avslag også «begrunnes med administrative eller økonomiske hensyn hos fylkeskommunen». Dette medlem mener innspill som dette viser at problemstillingen ikke kan reduseres til et spørsmål om bedre samarbeid alene. Det er behov for en aktiv nasjonal avklaring som forplikter, og som sikrer at ansvar ikke kan skyves mellom forvaltningsnivåer i en presset økonomisk situasjon.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avklare hvordan gruppen som ikke er aktuelle for generell studiekompetanse, fagbrev eller lærekandidatordning, kan sikres et helhetlig opplæringsløp, der det legges til rette for et samarbeid mellom kommune og fylkeskommune som er formålstjenlig utfra elevens beste.»

Fag- og timefordeling

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Lied-utvalget i NOU 2019:25 hadde en tydelig anbefaling om å gjennomgå fordelingen mellom fellesfag og programfag i fag- og timefordelingen. Dette medlem mener regjeringen har vært sen med å sette dette arbeidet i gang, og at det nå er behov for tydelig framdrift dersom videregående opplæring skal forberede elevene på framtidens behov.

Dette medlem merker seg at Utdanningsforbundet i sitt høringsinnspill skriver at de «støtter Venstre i at regjeringen bør ha sterkere prioritering og fremdrift i arbeidet med fremtidens videregående skole», og etterlyser at «utdanningsmyndighetene tar et tydeligere ansvar i dette viktige arbeidet». Norsk Lektorlag etterlyser tilsvarende «større transparens og en bedre partsinvolvering i arbeidet», og ønsker en partssammensatt arbeidsgruppe etter modell fra fagfornyelsen. Skolelederforbundet understreker at «strukturgjennomgangen handler ikke bare om tekniske justeringer i fag- og timefordelingen, men om grunnleggende veivalg for hva videregående skal være i fremtiden».

Dette medlem mener arbeidet må prioriteres, og at det må gjennomføres i tett samarbeid med profesjonen og partene i utdanningssektoren.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre framgang og prioritering av arbeidet med fag- og timefordelingen mellom fellesfag og programfag, med den hensikt å gi elevene økt mulighet for fordypning, sterkere motiva-

sjon for læring og bedre forutsetninger som student eller lærling.»

Modulbasert opplæring

Medlemene i komiteen frå Framstegspartiet viser til forslaget om modulbasert opplæring, pkt. 3 i representantforslaget. Disse medlemmene støttar forslaget, og meiner at auka bruk av modulbaserte løp vil kunne gje større valfridom og fleksibilitet for elevane. Disse medlemmene meiner vidare at ei slik organisering kan bidra til å redusere fråfall ved at opplæringa i større grad er tilpassa den enkelte elev.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Senterpartiet og Venstre viser til at voksne i dag har rett til modulstrukturert opplæring, og at en slik modell kan bidra til økt fleksibilitet og kortere vei til vitnemål. Disse medlemmer mener det er grunn til å vurdere om elementer fra denne modellen kan nyttiggjøres bredere i den videregående opplæringen, særlig for elever med behov for fleksibilitet knyttet til helse, livssituasjon eller tilrettelegging. Disse medlemmer merker seg at Løvemammaene uttaler at modulbasert opplæring «kan være avgjørende for å muliggjøre reell gjennomføring» for elever med alvorlig sykdom eller funksjonsvariasjon.

Disse medlemmer registrerer samtidig at både Utdanningsforbundet og Norsk Lektorlag advarer mot bred modulisering for unge elever i ordinær videregående opplæring. Disse medlemmer tar disse innvendigene på alvor, og mener det er naturlig at modulbasert opplæring først prøves ut i mindre skala før det eventuelt fattes vedtak om endret struktur for hele den videregående opplæringen.

Disse medlemmer mener et godt faglig grunnlag må ligge til grunn, og at en utredning må vurdere hvordan piloter med modulbasert organisering kan innrettes og evalueres, herunder konsekvenser for fagprogresjon, læringsmiljø og særlig for elever med behov for tilrettelegging. Disse medlemmer understreker at en utredning av piloter må gjennomføres i tett dialog med profesjonen og partene i utdanningssektoren.

Komiteens flertall, medlemmene fra Framskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan det kan gjennomføres piloter med modulbasert organisering i videregående opplæring, og legge frem en vurdering for Stortinget på egnet måte.»

Obligatoriske innføringsfag

Komiteens medlemmer fra Høyre mener utviklingen i skolen gir grunn til bekymring. Mange ele-

ver mangler grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning når de starter på videregående skole. Det gjør det vanskelig å følge faglig progresjon og øker risikoen for at elever ikke fullfører. Dersom flere skal fullføre, må innsatsen settes inn tidligere og mer målrettet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre obligatoriske innføringsfag i norsk og matematikk for elever som starter i VG1 med svake karakterer i disse fagene. Elever må bestå et tilstrekkelig faglig nivå før de går videre til ordinær opplæring i disse fagene.»

Låste nettlelere

Komiteen viser til at komiteen har behandlet representantforslag Dokument 8:241 S (2025–2026) om å forhindre juks med kunstig intelligens i skolen, i Innst. 268 S (2025–2026). Komiteen viser til merknader om kunstig intelligens i skolen, og sikre nettlelere der.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at kunstig intelligens i løpet av kort tid har endret rammene for vurderingsarbeid og undervisning i videregående opplæring. Disse medlemmer mener kontrollen over når og hvordan generativ kunstig intelligens brukes i klasserommet, må ligge hos lærerne, og at sikre nettlelere er et nødvendig verktøy for å gjøre dette mulig.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre merker seg at Norsk Lektorlag uttaler at «i dag er mange lærere usikre på om de faktisk vurderer elevenes eget arbeid eller et produkt generert av kunstig intelligens», og at dette «undergraver rettferdighet, læring og tillit i klasserommet». Lektorlaget peker også på at «mangelen på nasjonale rammer har ført til store forskjeller i bruk av KI i undervisningen i ulike klasserom på samme trinn», og at dette er «uforenlig med ambisjonen om en likeverdig felleskole». Utdanningsforbundet støtter intensjonen og bekrefter at «det er store forskjeller fra skole til skole i hvilke verktøy lærerne har tilgang til».

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er en nasjonal oppgave å sikre at lærere over hele landet har tilgang til de verktøyene som er nødvendige for forsvarlig vurderings- og undervisningspraksis i en tid der teknologien er i rask endring.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen bidra til at alle skoler har tilgang på låste nettlesere i undervisning så vel som i vurderingssituasjoner.»

Etter- og videreutdanning for lærere

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at norske lærere er en høyt kompetent yrkesgruppe, og at kontinuerlig faglig oppdatering er en forutsetning for kvalitet i undervisningen. Flertallet er bekymret for at det nye systemet for kompetanse- og karriereutvikling, sammen med regjeringens reduksjon i bevilgninger, kan svekke lærernes tilgang til etter- og videreutdanning, særlig i videregående opplæring.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre registrerer at Utdanningsforbundet i sitt høringsinnspill skriver at de «deler Venstres bekymring for at lærere i videregående opplæring får et dårligere tilbud som følge av det nye systemet for etter- og videreutdanning», og uttaler at «systemet gir altfor stort handlingsrom for kommuner, fylkeskommuner og private eiere til å nedprioritere etter- og videreutdanning for lærere». Norsk Lektorlag støtter innføring av «en forskriftsfestet rett til årlig etterutdanning for lærere og lektorer som er relevant for deres faglige videreutvikling», og en forskriftsfestet rett til relevant videreutdanning hvert femte år.

Disse medlemmer mener etter- og videreutdanning er et nasjonalt ansvar, og at lærernes rett til faglig påfyll må sikres på et nivå som ikke gjøres avhengig av den enkelte arbeidsgivers prioriteringer alene.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi lærere rett til og reell tilgang på etter- og videreutdanning, gitt oppfylning av aktuelle kriterier.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen bidra til at alle skoler har tilgang på låste nettlesere i undervisning så vel som i vurderingssituasjoner.

Forslag fra Høyre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen innføre obligatoriske innføringsfag i norsk og matematikk for elever som star-

ter i VG1 med svake karakterer i disse fagene. Elever må bestå et tilstrekkelig faglig nivå før de går videre til ordinær opplæring i disse fagene.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen gi lærere rett til og reell tilgang på etter- og videreutdanning, gitt oppfylning av aktuelle kriterier.

Forslag fra Venstre:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen legge frem en finansieringsplan for sikring av fullføringsreformens intensjon om å få flest mulig elever gjennom et utdanningsløp som kvalifiserer for videre studier eller arbeidsliv.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen avklare hvordan gruppen som ikke er aktuelle for generell studiekompetanse, fagbrev eller lærekandidatordning, kan sikres et helhetlig opplæringsløp, der det legges til rette for et samarbeid mellom kommune og fylkeskommune som er formålstjenlig utfra elevens beste.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen sikre framgang og prioritering av arbeidet med fag- og timefordelingen mellom fellesfag og programfag, med den hensikt å gi elevene økt mulighet for fordypning, sterkere motivasjon for læring og bedre forutsetninger som student eller lærling.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt, Kristelig Folkeparti og Venstre. Komiteens tilråding II fremmes av medlemmene i komiteen fra Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen gå i dialog med kommuner og fylkeskommuner for å vurdere løsninger for hvordan man best kan følge opp de elevene som ikke er aktuelle for generell studiekompetanse, fagbrev eller lærekandidatordningen. I den forbindelse må Stortinget

få forelagt en helhetlig kostnadsberegning av tiltakene innenfor fullføringsreformen.

II

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan det kan gjennomføres piloter med modulbasert organisering i videregående opplæring, og legge frem en vurdering for Stortinget på egnet måte.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 12. mai 2026

Guri Melby

fung. leder

Joakim Myklebost Tangen

ordfører

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1880-

17. april 2026

Representantforslag nr 273 S 2025-2026 om å sikre fullføring og kvalitet i videregående opplæring Anmodning om kommentar

Jeg viser til brev fra Stortingets utdannings- og forskningskomité der det bes om min vurdering av representantforslag 273 (2025-202) fra stortingsrepresentantene Abid Raja, Grunde Almeland, Guri Melby, om å sikre fullføring og kvalitet i videregående opplæring

Regjeringen har som mål å skape en videregående opplæring der enda flere fullfører og blir kvalifisert for arbeid, utdanning og samfunnsliv.

Heldigvis peker pilene i riktig retning. De siste ti årene har andelen som fullfører videregående opplæring økt med 10 prosentpoeng. Blant elevene som begynte på det første året i videregående opplæring i 2018, fullførte 82 prosent med studie- eller yrkeskompetanse. 91 prosent av elevene som startet på studieforberevende utdanningsprogrammer fullførte innen fem år, og rundt 71 prosent blant yrkesfagelevne.

Nye og utvidede rettigheter i ny opplæringslov og økt fleksibilitet for elever, lærlinger og lærekandidater i videregående opplæring er viktige tiltak for både å øke kvaliteten i videregående opplæring, og å øke gjennomføringen, men det er ikke tilstrekkelig. Derfor har jeg også gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å gjennomgå fag- og timefordelingen med sikte på blant annet økt bedre læring, relevans og mulighet til fordypning. Dette oppdraget følges opp gjennom det pågående arbeidet med å utvikle nye rammer for innhold og struktur som omtales nedenfor under punkt 6.

I tillegg vil jeg også trekke fram at vi videreutvikler og forbedrer lærekandidatordningen. Utdanningsdirektoratet har basert på et omfattende arbeid med brukerorganisasjoner,

fylkeskommuner og andre relevante aktører utarbeidet og publisert nytt veiledningsmaterieil om lærekandidatordningen. Tidligere var det uklart om de med stort hjelpebehov inngikk i målgruppen til ordningen. Nå slås det fast at målgruppen favner et stort mangfold, inkludert personer med ulike funksjonsnedsettelse, som har variert behov for tilrettelegging og at opplæringen tilpasses individuelt ut fra den enkeltes behov. Det presiseres også at lærekandidater vil fortsatt ha rett til å oppnå studie- eller yrkeskompetanse etter avlagt kompetanseprøve. Lærekandidatordningen *kan* dermed utgjøre et steg på veien mot fag- eller svennebreiv.

Under følger kommentarer til representantenes forslag.

1. Stortinget ber regjeringen legge frem en finansieringsplan for sikring av fullføringsreformens intensjon om å få flest mulig elever gjennom et utdanningsløp som kvalifiserer for videre studier eller arbeidsliv.

Regjeringen har som mål at flere skal fullføre videregående opplæring, og siden 2020 er det bevilget betydelige øremerkede midler til fylkeskommunene for å legge til rette for fullføringsretten i videregående opplæring. Dette var midler som hadde som formål å gi fylkeskommunene mulighet til å bruke tid for å tilrettelegge for innføringen av fullføringsretten. Dette inkluderer både tilskudd til fylkeskommunene i årene før fullføringsreformen, samt finansiering av nye rettigheter som kom med opplæringsloven som trådte i kraft 1. august 2024.

I årene 2021 til 2024 ble det bevilget om lag 300 mill. kroner årlig over Kunnskapsdepartementets budsjett til disse formålene. Da fullføringsretten ble iverksatt ble finansieringen beholdt som et øremerket tilskudd i 2025 og utgjorde 320 mill. kroner. I 2026 er tilskuddet videreført og innlemmet som en varig økning i rammefinansieringen til fylkeskommunene.

I tillegg har flere andre sentrale tiltak i Meld. St. 21 (2020-2021) Fullføringsreformen blitt innlemmet i og økt rammetilskuddet til fylkeskommunene. Dette gjelder blant annet 189 mill. kroner til retten til yrkesfaglig rekvalifisering, samt tilskuddet til formidling og kvalifisering til flere læreplasser i fag- og yrkesopplæringen på 466 mill. kroner som også støtter opp om reformen.

Bakgrunnen for den økte finansieringen av fullføringsretten var at det ble lagt til grunn at flere ville benytte seg av en utvidet rett til videregående opplæring. Estimaten ble beregnet med utgangspunkt i hele elevbefolkningen, uansett behov.

Jeg mener fullføringsretten er finansiert i tråd med de antatte kostnadene da Stortinget

vedtok ny opplæringslov og i tråd med vanlig praksis ved innføring av nye rettigheter og plikter for kommunesektoren.

2. Stortinget ber regjeringen avklare hvordan gruppen som ikke er aktuelle for generell studiekompetanse, fagbrev eller lære kandidatordning, kan sikres et helhetlig opplæringsløp, der det legges til rette for et samarbeid mellom kommune og fylkeskommune som er formålstjenlig utfra elevens beste.

I den nye opplæringsloven er retten til videregående opplæring ikke tidsbegrenset, men gjelder helt til den enkelte har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Retten gjelder alle i videregående opplæring, og dette har vært kjent siden 2019 da

Kunnskapsdepartementet innledet en dialog med fylkeskommunene om en mulig utvidet rett til videregående opplæring. Selv om retten gjelder for alle i videregående opplæring, er ikke intensjonen at alle nødvendigvis skal ta opplæring frem til studie- eller yrkeskompetanse, men at elevene følger et opplæringsløp som er tilpasset deres forutsetninger og behov og som er i tråd med hva som er realistisk for den enkelte. Dette er imidlertid fylkeskommunen i utgangspunktet kompensert for, se svaret mitt på spørsmål 1. Jeg er likevel klar over at også gruppen elever med store tilretteleggingsbehov kan utgjøre en større kostnad for fylkeskommunen, særlig hvis disse elevene får opplæring over mange år. Vi varslet i lovens forarbeider, Prop 57 L (2022-2023), at vi ville følge med på hvordan de nye reglene virker og eventuelt vurdere endringer ved behov. Inntrykket mitt er at de nye reglene er forstått i fylkeskommunene, men at det er behov for mer kunnskap om de administrative og økonomiske konsekvensene, særlig for elevgruppen med store tilretteleggingsbehov. Mitt departement har derfor satt ned en arbeidsgruppe sammen med KS og fylkeskommunene for å se nærmere på dette med mål om å få et bedre og mer omforent kunnskapsgrunnlag som utgangspunkt for videre arbeid.

3. Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag til hvordan videregående opplæring kan bli mer modulbasert for alle, slik at elever får anledning til å konsentrere seg om færre fag om gangen og få en mer fleksibel vei til fullført videregående opplæring.

Det å samle opplæringen over en kortere periode kaller vi gjerne periodisering eller «plogging». Dette er mulig også i dag, innenfor dagens fag – og timefordeling, i fag med lokalt gitt eksamen. Dette betyr at elevene får det fastsatte timetallet etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet i fagene, men over en kortere periode. Eleven skal ha det fastsatte timetallet etter læreplanverket, vurdering og følge trekkordningen til eksamen. Det er skoleeiers ansvar å sikre at periodisering er innenfor lovens og forskriftenes rammer.

Dersom det lokalt vurderes at periodisering er noe som passer for elevene og det er praktisk gjennomførbart for skolene, kan dette være et nyttig verktøy for å tilrettelegge for mer fordypning og relevans.

Forslagsstillerne etterlyser hvordan videregående opplæring kan bli mer modulbasert for alle. Samtidig med innføring av ny opplæringslov med nye og utvidede rettigheter for voksne, ble det også innført modulisert opplæring som hovedmodell for opplæring for voksne. Det gjelder både i opplæring på nivået under videregående, i utvalgte lærefag og i opplæring som er en kombinasjon av de to nivåene. Hensikten er å kunne tilby en mer fleksibel og effektiv opplæring som kan bygge videre på den kompetansen den voksne har fra tidligere, å enklere kunne gi en tilpasning eller avkortning med utgangspunkt i realkompetanse og ønsket sluttkompetanse, samt å på en bedre måte kunne tilpasse opplæringen til en voksens livs- og arbeidssituasjon. Pt. er det fastsatt modulisererte læreplaner i 16 lærefag.,

Det foreligger ingen planer om å modulbasere den generelle opplæringen for ungdom utover muligheten for plogging/periodisering som beskrevet over. Ungdommer har som oftest ikke den samme realkompetansen som voksne og dermed ikke behov for den samme avkortningen eller tilpasning til tidligere opparbeidet kompetanse. I tillegg har de som oftest en annen livssituasjon, og ikke samme behovet for tilpasning av eller fleksibilitet i opplæringsløpet.

4. Stortinget ber regjeringen bidra til at alle skoler har tilgang på låste nettlesere i undervisning så vel som i vurderingssituasjoner.

Jeg viser til Prop. 1 S (2025-2026), Innst. 12 S (2025-2026), Vedtak 260, der Stortinget allerede har bedt regjeringen utrede behovet for en nasjonal ordning for å gjøre låste nettlesere tilgjengelig for alle skoler for bruk i undervisning som jeg er i gang med å følge opp. Det er viktig at læreren har mulighet til å legge opp undervisning og vurderingssituasjoner på en måte som legger opp til best mulig læring.

5. Stortinget ber regjeringen gi lærere rett til og reell tilgang på etter- og videreutdanning, gitt oppfylning av aktuelle kriterier.

Regjeringen bruker nærmere 2,8 milliarder kroner på kompetanseutvikling for ansatte i barnehage og skole, og jeg oppfordrer alle kommuner og fylkeskommuner til å prioritere og bruke disse ordningene for sine ansatte. Det helhetlige systemet for kompetanse- og karriereutvikling som regjeringen nylig har innført skal støtte kommunene, fylkeskommunene og private eiere i å sikre at de ansatte i barnehage og skole har tilstrekkelig kompetanse til å gi alle barn og elever et opplæringstilbud som gir god mestring og læring. Det nye systemet åpner for at flere yrkesgrupper kan få videreutdanning. Det er kommunene og fylkeskommunene som må vurdere hvilke lokale kompetansebehov de har sammen med tillitsvalgte og ansatte i skolen, og kompetansetiltakene skal innrettes etter dette behovet. En lovfesting av rett til og tilgang på etter- og videreutdanning for lærere vil innebære en sterkere statlig styring av kommunesektoren og gi mindre handlingsrom til å vurdere lokale kompetansebehov.

6. Stortinget ber regjeringen sikre framgang og prioritering av arbeidet med fag- og timefordelingen mellom fellesfag og programfag, med den hensikt å gi elevene økt

mulighet for fordypning, sterkere motivasjon for læring og bedre forutsetninger som student eller lærling

Det er et mål for regjeringen at alle skal fullføre videregående opplæring, og at de med det skal være kvalifisert for videre utdanning og arbeid. Samfunnsutviklingen og nye krav til framtidens kompetanse gjør at vi må tenke nytt rundt strukturen og innholdet i studieforbereende opplæring. Derfor har jeg også gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å gjennomgå fag- og timefordelingen i videregående opplæring.

Formålet med gjennomgangen er å etablere en ny fag- og timefordeling som i større grad enn i dag legger til rette for økt fordypning, relevans og retning gjennom videregående. Flere skal bli bedre studieforbereet og kvalifisert til videre utdanning og arbeid. Arbeidet med nye rammer for innhold og struktur er omfattende og behandler mange og komplekse problemstillinger og involverer mange aktører. Direktoratet har gjennomført besøk på skoler i alle fylker i 2025 og avholdt en rekke dialogkonferanser, inkludert med universitets- og høyskolesektoren. Før sommeren 2026 vil direktoratet åpne en skriftlig innspillsrunde om arbeidet. Råd for studieforbereende utdanningsprogram og Samarbeidsrådet for yrkesopplæring involveres også.

Norsk videregående opplæring har mange lyspunkter: Kvaliteten er god og fullføringstallene øker stadig. Samtidig er det behov for å gjøre fag- og timefordelingen bedre tilpasset samfunnsutviklingen og kompetansebehov i arbeidsliv og høyere utdanning. Dette skal gjøres blant annet i lys av nytt kunnskapsgrunnlag om videregående opplæring.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur

